

**Hyvää kohtelua koskeva suunnitelma –
Leinolan perhetukikeskus
Kuntoutus 1**

13.5.2025

1 Leinolan perhetukikeskus kuntoutus1 hyvää kohtelua koskeva suunnitelma

Lastensuojelulaki edellyttää lastensuojelulaitosten laativan hyvää kohtelua koskevan suunnitelman osana omavalvontasuunnitelmaa. Suunnitelman täytyy olla erillinen ja selkeä oma kokonaisuutensa, jota arvioidaan ja tarkastetaan vuosittain.

Suunnitelman tarkoituksena on tukea lasten itsemääräämiskeutta sekä luoda avoimuutta ja yhteisymmärrystä yhteisistä säännöistä ja toimintatavoista sekä lisätä lasten osallisuutta. Suunnitelmalla pyritään rajoitustoimenpiteiden käytön ennaltaehkäisyyn. Suunnitelma voi parhaimmillaan vähentää rajoitusten käytön tarvetta. Lisäksi suunnitelman laatiminen yhdessä toimii onnistuessaan avoimena kasvatuksellisena keskusteluna lasten kanssa ja toisaalta tukee työntekijöitä eettisen toiminnan arvioinnissa asiakastyössä.

Hyvän kohtelun suunnitelman tarkoitus on tuoda lasten ääni kuuluviin ja tuoda esiin, kuinka lasten näkemykset huomioidaan heidän asuessaan Leinolassa. Sijaishuoltopaikan antaman hoidon tarkoitus on tukea lapsia kasvamaan ja kehittymään elämän tärkeässä kehitysvaiheessa sekä mahdollistaa lapsille aikuisen turvallisen läheisyys ja huolenpito.

Leinolassa kuntoutus 1:lla käydään jokaisen lapsen kanssa keskustelu siitä, millaista on hyvä kohtelu kunkin lapsen mielestä ja minkälaista kohtelua toivoo Leinolassa saavansa. Hyvää kohtelua koskeva suunnitelma käydään läpi lasten kanssa heidän tullessaan osastolle ja sitä päivitetään esimerkiksi nuorten kokouksissa. Leinolan kuntoutus1 hyvän kohtelun suunnitelmaa on työstetty lasten kanssa keväällä 2025 edellisten hyvää kohtelua koskevien suunnitelmien pohjalta.

Uuden lapsen tullessa yksikköön, hänelle esitellään omavalvontasuunnitelma ja liitteenä oleva hyvän kohtelun suunnitelma ja kerrotaan, että kerran vuodessa käymme läpi hyvän kohtelun suunnitelman ja teemme tarkennuksia siihen.

2 Perhetukikeskuksen tiedot

Leinolan perhetukikeskus
Leinolankatu 122
33580 Tampere

Puhelinnumerot

- 050 516 3897
- 040 560 0734

Leinolan kuntoutus1 tarjoaa pirkanmaalaisille 12–17-vuotiaille lapsille kuntouttavaa lastensuojelun pitkäaikaista sijaishuoltoa. Kuntoutus1:llä on 7 asiakaspaikkaa.

Leinolan perhetukikeskukseen tullaan suunnitellusti sosiaalityöntekijän päätöksellä. Tavoitteena on, että nuori pääsee ainakin keran tutustumaan yksikköön ennen muuttoa.

3 Toimenpiteet lasten ikätasaisen itsemääräämisoikeuden vahvistamiseksi, tukemiseksi ja ylläpitämiseksi

Lasta, huoltajia ja muita asianosaisia kuullaan ja heitä informoidaan suunnitelmista ja päätöksistä. Mahdollisuuksien mukaan kaiken toiminnan ja toimenpiteiden tulee tapahtua yhteisymmärryksessä. Lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä laatii yhdessä lapsen, huoltajien sekä Leinolan työntekijöiden kanssa asiakassuunnitelman, jossa sovitaan kuntoutuksen tavoitteet ja muut olennaiset asiat. Asiakassuunnitelman pohjalta laaditaan yksityiskohtaisempi hoito- ja kasvatussuunnitelma.

Jokaisella lapsella on kahdesta kolmeen omaohjaajaa, jotka ovat päävastuussa lapsen kuntoutuksesta ja sen suunnittelusta yhdessä lapsen, perheen ja muiden tahojen kanssa. Omaohjaajat ja muu työryhmä työskentelevät lapsen kanssa suunnitelmallisesti tavoitteiden mukaisesti. Leinolassa tehdään myös perhetyötä jokaisen lapsen ja perheen kanssa. Jokaisen lapsen kanssa pidetään noin kuuden viikon välein hoitotiimi, johon osallistuvat lapsi, huoltajat tai muut läheiset, omaohjaaja, perheohjaaja ja vastaava ohjaaja.

Omaohjaajat tekevät viikoittain yhdessä nuoren kanssa viikko-ohjelman, jonka avulla nuoren suoriutumista ja toimintakykyä pyritään ylläpitämään. Joidenkin lasten kanssa viikko-ohjelma tehdään lapsen omaan seinäkalenteriin ikätasoisesti. Viikko-ohjelmassa ovat näkyvillä esimerkiksi osaston yhteiset toiminta-ajat, lapsen jaksot muualla kuin Leinolassa, päiväkohtaiset menot sekä omaohjaaja-ajat.

Omaohjaaja-aikoja pyritään pitämään viikoittain. Lapset kokevat omaohjaaja-ajat tärkeäksi, koska silloin aika on varattu juuri kyseiselle lapselle ja hän saa aikuisen jakamattoman huomion ennakoon sovittuna ajankohtana. Työntekijät kokevat tärkeäksi suunnitella omaohjaaja-ajat ennakolta lasten viikko-ohjelmaan, jotta lapsi pystyy ennakoimaan ja tietää, milloin omaohjaaja on juuri erityisesti häntä varten.

Jokaisen lapsen itsemääräämisoikeuden sekä osallistumisen mahdollistamista kunnioitetaan ja ne pyritään ottamaan päätöksiä tehdessä (nuorten kokoukset keskiviikkoisin, toimintaillat maanantaisin, osastoilla tapahtuvat muutokset) huomioon niin hyvin kuin se lapsen ikään ja tilanteeseen nähden on mahdollista.

Mikäli lapsen itsemääräämisoikeutta tai osallistumista joudutaan rajaamaan tai niihin muuten puuttumaan, kirjataan tehty rajoitus asiakkaan asiakastietoihin sekä annetaan dokumentit tiedoksi lapselle ja hänen huoltajilleen.

Puuttumiseen tulee myös aina olla selkeä lastensuojelulakiin pohjautuva peruste eikä muita lievempiä keinoja ole sillä hetkellä käytössä. Lasten itsemääräämisoikeutta vahvistetaan ottamalla lapsen näkökulma huomioon. Lapsi ei välttämättä halua aina jokaisessa tilanteessa kertoa omaa näkökulmaansa ja siksi on tärkeää antaa lapselle aikaa ja tilaa sekä järjestää rauhallisia hetkiä ja tilanteita, joissa hän kykenee paremmin tuomaan oman mielipiteensä esiin. Tällaisia tilanteita voivat olla esimerkiksi omaohjaajatunnit ja muut rauhalliset läsnäolon hetket, joita järjestetään aina tarpeen mukaan. Vain lapsen omia mielipiteitä aidosti kuuntelemalla, voi hoitavat aikuiset oppia tuntemaan lapsen ja kuinka hänen kanssaan olisi hyvä erilaisissa tilanteissa toimia.

Itsemääräämisoikeuteen kuuluu oma tila, ja jos lapsella on kokemuksia, että huoneeseensa on menty liian nopeasti koputtamisen jälkeen, on tähän tehty heti muutoksia ja asiasta puhuttu työryhmässä. Leinolan työntekijöille on tärkeää, että lapsi kokee saavansa riittävästi omaa tilaa. Toisaalta lapset myös kertoivat, että aikuiset koputtavat ja se toimii hyvin meidän yksikössämme.

Lapset olivat yksimielisiä, että ilman lupaa ei saa mennä toisen huoneeseen. *”Koputtaen voi periaattees mennä”*

Joskus lapset kokevat, että omaa tilaa ei saa tarpeeksi ja aikuinen on koko ajan läsnä. Toisaalta kaivataan enemmän aikuisten läsnäoloa. Mikäli lapsi kokee näin, on asiasta aina juteltu lapsen kanssa ja pohdittu, on aikuisen toiminnassa jotain parannettavaa ja miksi aikuinen joskus valvoo lapsen toimintaa tiiviimmin.

Joissain tapauksissa, jos lapsi on esimerkiksi vaaraksi itselleen tai muille, niin aikuisen tehtävä on turvata tilanne ja olla lapsen tukena, vaikka lapsesta ei aina tuntuisi siltä, että haluaa aikuisen seuraa. Tällöinkin lapselle annetaan tämän halutessa omaa tilaa ja aikaa ja sovitaan, että aikuinen tulee esimerkiksi viiden tai kymmenen minuutin kuluttua käymään lapsen luona.

Erityisen tärkeiksi hetkiksi on koettu iltahetket ennen nukkumaan menoa, jolloin lapsi saa aina tarvittaessa aikuisen omaan huoneeseen juttelemaan, lukemaan tai esimerkiksi hieromaan hartioita. Iltahetkillä lapsi myös usein juttelee enemmän aikuiselle ja näin voi myös lapsen kasvun ja kehityksen kannalta merkityksellinen luottamuksellinen ihmissuhde syventyä. Mikäli lapsi ei koe tarvetta iltahetkelle, ei sitä järjestetä mutta lapselta aina kysytään, haluako sellaisen. Lapset kokevat, että on tärkeää, että kaikille lapsille annetaan tasavertaisesti aikaa.

Miten lapset voivat vaikuttaa asioihin meidän yksikössämme?

Lapset saavat Leinolassa asuessaan vaikuttaa omiin asioihinsa. Lähtökohtaisesti kaikkea saa toteuttaa kuten kotona asuessaankin ja esimerkiksi hiusten värjämisestä tai lävistysten ottamisesta käydään keskustelua lapsen ja hänen huoltajiensa kanssa. Yhteistyö lapsen ja hänen huoltajiensa kanssa on huolenpidon ydinasioita.

”Voi pyytää aikuiselta mitä haluisi tehdä”

”Oma kokemus on, että ihan hyvin voi” ”yksikön ilmapiiriin”

”Saan vaikuttaa omaan ulkonäköön”

"toimintailtojen sisältöön"

"Omiin harrastuksiin ja menoihin voi vaikuttaa"

Saako nuori päättää, millainen hänen huoneensa on?

"Joo, osittain saa sisustukseen vaikuttaa"

Lasten toiveita kuunnellaan vaikkapa hankintoihin liittyen ja lapset ovat saaneet valita oman huoneensa väriytyksen. Joitakin vuosia sitten erään lapsen toiveesta laitoksen pihaan rakennettiin oikea jalkapallokenttä usean lahjoittajan yhteistyöllä. Nuorten kokouksessa kerran viikossa käydään läpi kuulumisia ja sovitaan seuraavan viikon yhteinen tekeminen yhteiseen toimintailtaan sekä kysytään lasten näkemyksiä heitä koskevissa asioissa. Lasten kanssa on käyty läpi, että aina, jos kokee epäoikeudenmukaisuutta, siitä pitää tulla sanomaan, jotta asiaan voidaan vaikuttaa.

Lapsi saa valita mieleisen harrastuksen itselleen ja valinnassa häntä autetaan. Aina säännöllistä harrastusta ei löydy ja silloin lapsen kanssa käydään kokeilemassa yhdessä erilaisia aktiviteetteja ja katsotaan, löytyisikö sitä kautta lapselle kiinnostavaa tekemistä.

Lapsilla on omat rahat ja niitä voi itsenäisesti käyttää, mutta isommista ostoksista on hyvä keskustella aikuisen kanssa ja myös jotkut ostokset vaativat harkintaa. Jos jollakulla on hankaluuksia rahan käytössä, niin silloin siitä keskustellaan aikuisen kanssa ja pohditaan, miten rahaa olisi hyvä käyttää. Yleisesti rahankäyttöä opetellaan yhdessä työntekijän kanssa.

Saatko käyttää rahaa, mihin haluat:

"Saan, ohjaajat joskus neuvoa mikä on fiksua rahankäyttöä"

Lapsen, perheen ja koulun kanssa yhteistyössä pohditaan opiskelupaikkaa ja lasta tuetaan löytämään juuri hänelle sopiva jatko-

opintopaikka. Usein lasten ajatukset ovat lähellä nykyhetkeä ja kaukana oleva opiskelupaikka ei ole vielä ajankohtainen:

Lapsille on kerrottu, miten saa yhteyden sosiaalityöntekijään ja usein heillä on itsellään sosiaalityöntekijän puhelinnumero. Lapset saavat halutessaan työntekijöiltä sosiaalityöntekijän yhteystiedot. Toisinaan lapsi on työntekijän tuella yhteydessä sosiaalityöntekijäänsä ja lisäksi sosiaalityöntekijä tulee säännöllisesti tapaamaan lapsia Leinolaan. Tällöin lapsi ja sosiaalityöntekijä tapaavat ilman ohjaajaa.

Lapset ovat mukana omia asioita koskevissa palaverissaan. Leinolassa järjestetään hoitotiimit säännöllisesti ja niissä käydään läpi sijoituksen tavoitteita. Niihin osallistuu lapsen lisäksi huoltajat sekä yksikön vastaava ohjaaja, omaohjaajat ja perheohjaaja. Lapset toivovat, että hoitotiimissä sovituista käytänteistä pitäisivät kaikki työntekijät kiinni.

Toisinaan lapsista tuntuu, että omalla mielipiteellä ei ole vaikutusta. Tällainen tilanne voi tulla eteen, kun lapsi kokee menneensä kehityksessä eteenpäin ja haluaisi olla enemmän kotona. Tällöin työntekijä suosittelee soittamaan sosiaalityöntekijälle ja keskustelemaan asiasta.

Kirjauksista on lapsille kerrottu ja että lapsi voi kysyä sosiaalityöntekijältä, voisiko päästä lukemaan kirjauksia. Leinolan työntekijä ei voi kirjauksia luovuttaa. Lasten kanssa on myös puhuttu, että voi olla, että joskus kirjauksia pääsee lukemaan itse omilla pankkitunnuksilla. Heille on myös kerrottu, minkä tyyppisiä kirjaukset ovat. Lapsille on kerrottu, että omaohjaajat kirjoittavat kuukausittain koosteen sosiaalityöntekijälle, johon lapsen on mahdollista kertoa omat kuulumisensa.

Mikä on hyvää kohtelua?

Lapset toivovat, että aikuiset puhuisivat kauniisti, eivätkä käskytäisi. Tämä lasten mielestä yleensä toteutuu Leinolassa. Lapset toivovat, että työntekijät ymmärtäisivät lasten tarpeita.

Lasten kanssa on keskusteltu, mitä heidän mielestään tarkoittaa tiukka tai loukkaava puhetyyli ja lapsille kerrottu, että aina jos aikuisen puhe tuntuu loukkaavalta tai pelottavalta, siitä tulisi sanoa jollekin toiselle aikuiselle (jos ei kyseiselle aikuiselle uskalla) ja sa-

noimme, että aikuisen puheen tai läsnäolon ei pidä pelottaa lapsia. Lapsia rohkaistaan ja tuetaan kertomaan oma näkemyksensä aikuisille.

“Kuuntelee ja kuulee toisen”

Mistä tulee turvallinen olo?

Lapset kertovat, että turvallinen olo tulee tutusta ympäristöstä ja siitä, että ”tietää, mitä tapahtuu”. Leinolassa arjen rakenteiden ja käytänteiden tarkoituksena on luoda arkeen ennakoitavuutta ja turvallisuutta.

Turvallinen ohjaaja lasten mielestä on sellainen, joka oikeasti kuulee eikä vain kuuntele. Lapset kertovat, että turvallinen ohjaaja selvittää asioita ja ymmärtää. Lapset kokevat, että turvallinen ohjaaja on hauska, osaa toimia tilanteissa ja on tilannetajua.

Turvattomuudesta:

Eräs lapsi sanoi *“meteli tuo turvattomuutta”*

Tällainen on tärkeä mielipide ja auttaa työntekijöitä suhtautumaan tilanteeseen sen vaatimalla tavalla.

Juteltu siitä, että aikuiset puuttuvat kiusaamistilanteisiin. Mikäli lapsi kokee kiusaamista, rohkaistaan häntä aina kertomaan aikuiselle. Asiasta puhutaan lapsen toiveen mukaan hänen ja kiusaajan kanssa yhdessä tai erikseen. Joskus kiusaamiseksi koettu tilanne on osoittautunut väärin käsitykseksi ja siksi on tärkeää, että aikuiset osaavat sanoittaa tilanteita ja tunteita lapsille ymmärrettävällä tavalla. Lapset kertovat kokemuksistaan yleensä huoltajille, mikä onkin hyvä tapa, koska silloin huoltajat voivat heti käsitellä asian työntekijän kanssa.

Uusi lapsi otetaan vastaan kohteliaasta sanomalla tervetuloa, kertoivat lapset. Tämän lisäksi työntekijät ovat hankkineet lapselle omaan huoneeseen tervetuliaislahjan, joka usein on kylpytakki tai pyyhe, pehmolelu sekä jokin pieni syöminen, kuten suklaa.

4 Tiedot menettelytavoista ja hyvästä hoidosta, kasvatuksesta sekä lapsen ikään ja kehitystasoon nähden tarpeellisesta valvonnasta ja huolenpidosta, joiden avulla sijaishuolto toteutetaan ensisijaisesti ilman laissa tarkoitettuja rajoituksia

Rajoitteiden ja pakotteiden käyttöä yksikössä pyritään vähentämään tilanteiden mahdollisimman hyvällä suunnittelulla ja ennakoinnilla. Mikäli lasta joudutaan lapsen sen hetkisen tilanteen vuoksi rajaamaan jollain lastensuojelulain pykälällä, toimitaan lastensuojelulaissa kirjattujen ohjeiden mukaisesti.

Yksikön toimintaa ohjaa selkeä, säännöllinen ja turvallinen arki sekä yhteisöllisyys. Lapsi on mukana oman tulevaisuutensa suunnittelussa ja häntä kannustetaan ottamaan vastuuta omasta kuntoutumisestaan. Lasten kanssa työskennellään yksittäisesti, suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti.

”ohjaajat vois olla vähän vähemmän tiukkoja ja joskus joustaa”

Yksikkömme säännöt ja käytänteet pyrkivät ottamaan lasten yksittäisyyden huomioon ja siksi säännöt pyritään pitämään mahdollisimman vähäisinä. Esimerkiksi väkivalta ja kiusaaminen on kielletty, mutta lapset eivät kokeneet keskustelussa niitä säännöiksi, vaan itsestään selviksi asioiksi. Esimerkiksi säännöllisellä päivärhythmillä luodaan turvallisia rajoja arkeen ja huolehditaan sekä fyysisestä että psyykkisestä hyvinvoinnista. Myös yhteisöllistä toimintaa lasten kanssa järjestetään.

Lasten kanssa keskustellaan, miksi on hyvä päivittäin ulkoilla ja miksi aikuiset tulevat katsomaan, jos joku on pitkään omassa huoneessa. Lasten omaa tilaa kunnioitetaan ja lapsen kanssa keskustellaan, milloin aikuisen on hyvä tulla käymään hänen huoneessaan, ja mistä merkeistä huomaa, että lapsi on esimerkiksi sellaisessa tunnetilassa, että on hyvä saada aikuinen tueksi. Jokaisen lapsen kanssa tehdään tuki- ja turvallisuussuunnitelma.

Lapsilta kysyttäessä mitä tarkoittaa huolenpito, kuului vastauksena: *”Hoidetaan mun asioita, esim. Lääkäri ja palaveri”* *”Kuuntelu ja auttaminen”*

Lapset kertovat, että miten ohjaajan työ liittyy huolenpitoon/valvontaan: *"te ootte töissä, että pidätte meistä huolta"*. Leinolassa järjestetään kesäjuhlia, joulujuhlia ja myös perheenjäsenet kutsutaan erilaisiin juhliin sekä lasten ja toisinaan myös työntekijöiden syntymäpäiviä juhlitaan. Tällä tavoin huomioidaan kaikkia ja pidetään yllä perinteitä. Syntymäpäiväjuhlat ovat yksilöllisiä, koska kaikki eivät toivo isoja juhlia mutta silti aina jonkinlaiset juhlat ovat kaikki vuorollaan halunneet.

Leinolassa asuessaan lapsi saa pitää yhteyttä perheeseen ihan tavallisesti ja yhteydenpitoa myös tuetaan. Lapsen kanssa käydään tapaamassa lapsen toivomuksesta sellaisia perheenjäseniä, joihin yhteys on heikentynyt. Lapsi saa matkustaa vaikka toiseen kaupunkiin tai ulkomaillekin, mikäli vointi sallii ja asiasta on sovittu lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän kanssa.

Lasten kanssa nousi esiin, että lasten kavereiden huoltajille ei työntekijä saa soittaa ilman lupaa. Lapset sanoivat, että eivät he halua kenen tahansa saavan tietää, että asuvat Leinolassa. Tuotu esiin, että työntekijöillä ei ole lupaa soittaa kaverin huoltajille, ellei siitä erikseen ole sovittu lapsen ja huoltajien kanssa.

Lapsia autetaan läksyissä ja tuetaan koulunkäynnissä. Lapset tekevät keittiövuoropäivinä tavallisia kotitöitä. Lisäksi Leinolassa voi päästä asumisharjoitteluun täysi-ikäistymisen lähestyessä, koska kiinteistössä on kaksi kappaletta kaksioita asumisharjoittelua varten.

5 Miten rajoitusten käytön yhteydessä huolehditaan kaikkien yksikössä olevien lasten turvallisuudesta

Rajoitustoimenpiteitä käytettäessä henkilökunnan ja muiden lasten turvallisuus varmistetaan pyytämällä lapset omiin huoneisiinsa ja tarvittaessa hälyttämällä toiselta osastolta lisää henkilökuntaa ja tarvittaessa pyydetään vartija paikalle. Leinolassa kameravalvonta on ulkotiloissa sekä eristyshuoneissa.

Kasvatus ja rajoitus - termeistä keskusteltiin lasten kanssa. Käsitteet herättivät alkuun ihmetystä mutta sitten nuoret alkoivat oivaltaa sanojen merkitystä.

"säännöillä rajoitetaan ettei mene överiksi"

-> nukkumaan meno rajoittaa valvomista
-> hyvät käytöstavat ohjaavat toiminta, eivätkä rajoita
-> säännöt ohjaavat toimintaa... ylimääräisiä sääntöjä ei kuulu olla mutta turhanpäiväisiä sääntöjä voi olla liikaa:
esimerkiksi "saa käydä suihkussa vain iltaisin" voisi olla sellainen mutta lapset sanoivat, ettei Leinolassa ole sellaista sääntöä. Leinolassa suihkussa käynnistä sovitaan aina lapsen kanssa ja jos lapsi ei tahtoisi mennä ollenkaan suihkuun, niin häntä tuetaan siihen vähitellen lisäämällä ymmärrystä, miksi hygieniasta tulee huolehtia.

Todettu, että hyvät säännöt ja käytännöt ottavat lapsen huomioon. Lapset tietävät, että rajoituksiin pitää olla syy: esimerkiksi huoneen tarkastus ja puhelimen käytöstä voidaan tehdä sopimus/rajoitus.

Mikäli on ollut rajoitusten käyttöä, mikä koskettanut toisia lapsia tai muuten aggressiivinen tilanne, niin tilanteen jälkeen puhutaan asia läpi kaikkien asianosaisten kanssa. Lasten kanssa käsitellään tilanne, jotta kukin saa kertoa tunteensa ja ajatuksensa asiaan liittyen ja tilanteen käsittelyllä myös voidaan ehkäistä väärinkäsityksiä syntymästä.

Lapset toivat esiin sellaisen asian, että *"te ootte aina oikeassa ja me väärässä"*. Tämä tarkoittaa, että lapset kokevat lapsen olevan yksin aina tehnyt virheen mutta aikuiset aina vaan porukalla. Keskusteltu, että työntekijöiden pitäisi enemmän myöntää tehneensä jotain väärin ja pyytää anteeksi ja muuttaa toimintaansa. Tästä annettu lapsille positiivista palautetta, että uskaltavat sanoa tällaisia asioita ja että työntekijätkin voivat kehittyä omassa toiminnassaan. Puhuttu, että kasvatus voisi olla myös laitoksessa yhdessä kasvamista.

Mitä tehdä, jos eri mieltä rajoitteen tarpeellisuudesta: *"kerron pomolle tai sosiaalityöntekijälle"*.

Mitä rajoitustoimenpiteitä voidaan käyttää? *"Henkilön ja huoneen ratsaus"*
"Puhelin rajoite" *"Yhteydenpitoa ja liikkumista voi rajoittaa"* *"Eristys"*

Rajoitusten käytön yhteydessä huolehditaan, että muut lapset ko-
kevat olonsa mahdollisimman turvalliseksi. Mitä jos muita rajoite-
taan/tuntuu uhkaavalta: ”pyydetään menemään huoneeseen”, ”ky-
sytään fiiliksiä, että onko kaikki hyvin, ettei tule traumoja”

Kerrottu lapsille, kuinka työntekijät puhuvat muiden lasten kanssa
tunteista ja ajatuksista, mitä esimerkiksi jokin aggressiivinen ti-
lanne on kyseisessä lapsessa herättänyt. Osaston työntekijöiden
vastuulla on aina hoitaa hoidolliset tilanteet, myös hoidolliset kiin-
nipidot. Vartija voi turvata väkivallan uhatessa työntekijöiden ja
muiden turvallisuutta.

6 Miten palvelujen tai hoidon toteuttamiseen osallistuvien henkilöiden ja muiden toimintayksikössä työskentelevien tai oleskelevien turvallisuudesta huolehditaan rajoitusten käytön yhteydessä ja muissa tilanteissa, joissa heihin saattaa kohdistua väkivallan uhkaa

Leinolassa on käytössä hälytysjärjestelmä ja työntekijöillä on mu-
kanaan hälytysnappi, jolla saa tarvittaessa yhteyden toisen yksi-
kön työntekijöihin sekä vartiointiliikkeeseen. Hälytysnapit löytyvät
myös kaikista työntekijöiden huoneista sekä neuvottelu- ja perhe-
tapaamistilasta. Uhkaavia tilanteita pyritään mahdollisuuksien mu-
kaan ennakoimaan ja vartijapalveluita on mahdollisuus tilata myös
ennakoidessa tilanteen uhkaavuus.

Jokaisen lapsen kanssa tehdään oma tuki- ja turvallisuussuunni-
telma, eli kirjataan ylös, millaisia merkkejä työntekijä voi nähdä
nuoressa ja tämän käytöksessä, että nuori alkaa muuttua levotto-
maksi tai aggressiiviseksi. Myös tunnetilan rauhoittumiskeinot käy-
dään nuoren kanssa läpi yksilöllisesti. Leinolassa on käytössä
MAPA-malli aggressiivisten tilanteiden ennakointiin ja hallintaan ja
kaikki työntekijät sekä vakituiset että pitkäaikaiset sijaiset pääse-
vät MAPA-koulutukseen sekä saavat säännöllisesti päivitettyä
osaamistaan.

7 Miten laissa tarkoitetut rajoitukset toteutetaan ja missä tilanteissa niitä voidaan käyttää

”Silloin, kun nuori on itselleen vaaraksi. Silloin voi joutua ottamaan kiinni.”

Työntekijät noudattavat laissa määriteltyjä ohjeistuksia ja asetuksia ja kohdistavat rajoituksia lapseen aina tämän etu ja kehitystaso huomioiden. Rajoittavat toimenpiteet tehdään aina mahdollisimman vähiten rajoittavalla keinolla ja tämä huomioidaan esimerkiksi työntekijöiden MAPA-koulutuksissa. Rajoitustoimenpiteitä, esimerkiksi hoidollista kiinnipitoa, käydään läpi aina niiden jälkeen asiaan osallistuneiden henkilöiden kanssa. Rajoitusten toteuttamista lapsen etu huomioiden korostetaan myös työn lomassa käytävissä keskusteluissa. Lasten kanssa laaditaan tuki- ja turvallisuussuunnitelma, jossa käydään läpi, miten lapsi toivoo aikuisen suhtautuvan häneen esimerkiksi silloin, kun häntä ahdistaa.

Rajoituksia ei koskaan käytetä rangaistuksena ja rajoitusten käyttäminen lopetetaan heti, kun lasta voi ohjata tavanomaisilla kasvatuksellisilla keinoilla. Yksikön työntekijät arvioivat rajoitteiden tarpeellisuutta ja ovat tarvittaessa myös yhteydessä lapsen asioista vastaavaan sosiaalityöntekijään. Yksikön johtaja on delegoinut päätöksenteon rajoitustoimenpiteisiin yksikön työntekijöille kirjallisella delegointipäätöksellä.

Lapselle kerrotaan rajoittamisesta ja siitä, miksi siihen on päädytty. Työntekijä, joka lapselle rajoitteesta kertoo, tekee myös kirjallisen rajoitepäätöksen, ellei rajoite tarvitse nimenomaan sosiaalityöntekijän tai yksikön johtajan päätöstä. Kirjallisesta päätöksestä annetaan omat kappaleet sekä lapselle että hänen huoltajilleen. Lisäksi rajoite kirjataan asiakkaan asiakaskertomukselle, johon kirjataan myös lapsen mielipide rajoittamisesta.

Lastensuojelulain 11 luvun mukaiset lastensuojelulaitoksessa käytettävissä olevat rajoitustoimenpiteet ovat

Yhteydenpidon rajoittaminen
Aineiden ja esineiden haltuunotto
Henkilöntarkastus
Henkilönkatsastus
Omaisuuuden ja lähetysten tarkastaminen
Lähetysten luovuttamatta jättäminen

Kiinnipitäminen
Liikkumisvapauden rajoittaminen
Eristäminen

8 Yleisistä toimintatavoista rajoitusten käytön jälkeen

Rajoitusten jälkeen rajoitukseen johtanut tilanne käydään läpi (esim. kiinnipito) ja rajoituksen aikana (esim. liikkumisvapauden rajoittaminen) pyritään lapsen kanssa pohtimaan, miksi tällainen on syntynyt ja mitä pitäisi tapahtua, että vastaavanlaista tilannetta ei syntyisi uudelleen. Lapselle annetaan mahdollisuus kehittyä ja kasvaa eikä poissuljeta vaihtoehtoa, ettei uudelleen saisi tapahtua vastaavanlaista, vaan pikemminkin pyritään lisäämään ymmärrystä, miten eri asioihin voisi suhtautua niin, että lapsen ei tarvitsisi tehdä jatkossa samalla tavalla.

9 Kuinka lapsille kerrotaan heidän muutoksenhaku- ja kantelumahdollisuuksistaan.

Lapsille sekä huoltajille kerrotaan mahdollisuudesta hakea päätökseen muutosta (silloin kun päätökseen kuuluu muutoksenhaku-oikeus) ja heidän kanssaan käydään myös läpi vaihtoehdot kannella työntekijöiden toiminnasta ja saada näin äänensä kuuluviin. Lapsille on kerrottu, että omaan sosiaalityöntekijään voi olla milloin tahansa yhteydessä, jos jokin asia mietityttää ja haluaa asiaan selvyuden.

Jokainen lapsi ja perhe pyritään kohtaamaan nuorten kuntoutusosastolla asiallisesti ja yksilöllisesti heidän toiveidensa ja tarpeidensa mukaisesti. Jos lapsi tai hänen huoltajansa kokee/huomaa epäasiallista kohtelua voi hän ottaa yhteyttä työntekijän lähesihenkilöön tai johtajaan puhelimitse tai sähköpostitse. Esihenkilö käsittelee tilannetta yhdessä lapsen ja työntekijän kanssa. Lapselle myös kerrotaan mahdollisuudesta tehdä vapaamuotoinen muistutus tai kantelu. Tarvittaessa otetaan yhteyttä tai ohjataan lasta ottamaan yhteyttä sosiaaliasiavastaavaan. Lapsille on kerrottu, että valvovina viranomaisina toimivat Aluehallintovirasto eli Avi ja Valvira.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto
PL5, 13035 AVI

[Valvonta ja kantelut - Henkilöasiakas - Aluehallintovirasto \(avi.fi\)](#)

Sosiaaliasiavastaava

ma-to klo 9-11, p. 040 504 5249

Suomi.fi palvelussa: Valitse viestit -palvelussa vastaanottajaksi
valitaan Pirhan sosiaaliasiavastaava

Hatanpääntäti 3, 33900 Tampere

sosiaaliasiavastaava@pirha.fi

Eduskunnan oikeusasiamies

Eduskunnan vaihde p. 09 4321

Postiosoite:

Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia

00120 Eduskunta

oikeusasiamies@eduskunta.fi